

SKUPŠČINA
REPUBLIKE SLOVENIJE

Odbor za splošno
gospodarske zadeve

Številka: 411/09/89-3/20-3
Ljubljana, 1/2-1991

PREDSEDNIKU SKUPŠČINE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Odbor Skupščine Republike Slovenije za splošno gospodarske zadeve
je na korespondenčni seji dne 1/2-1991 določil besedilo:

- PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ZAGOTAVLJANJU SREDSTEV ZA SKUPNE DRUŽBENE POTREBE V LETU 1990 IN O PORAČUNU DOLOČENIH OBVEZNOSTI IZ DOHODKA ZA SKUPNE IN SPLOŠNE DRUŽBENE POTREBE ZA LETO 1989.

ki vam ga pošiljamo v obravnavo na podlagi 266. in 267. člena poslovnika Skupščine Republike Slovenije v zvezi z drugim odstavkom 1. člena začasnega poslovnika Skupščine Republike Slovenije.

Odbor Skupščine Republike Slovenije za splošno gospodarske zadeve je določil, da bodo kot njegovi predstavniki pri delu skupščinskih delovnih teles sodelovali:

- Franc Grašič, delegat v Zboru združenega dela,
- Zvonko Ivanušič, delegat v Zboru občin,
- Janez Kocijančič, delegat v Družbenopolitičnem zboru

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zagotavljanju sredstev za skupne družbene potrebe v letu 1990 in o proračunu določenih obveznosti iz dohodka za skupne in splošne družbene potrebe za leto 1989 bodo obravnavali Družbenopolitični zbor, Zbor občin in Zbor združenega dela ter Zakonodajno-pravna komisija. Obravnaval ga bo tudi Odbor Skupščine Republike Slovenije za proračun in javne finance.

P r e d s e d n i k
Franc Grašič

zakon

o spremembah in dopolnitvah zakona o zagotavljanju sredstev za skupne družbene potrebe v letu 1990 in o poračunu določenih obveznosti iz dohodka za skupne in splošne družbene potrebe za leto 1989.

1. člen

V zakonu o zagotavljanju sredstev za skupne družbene potrebe v letu 1990 in o poračunu določenih obveznosti iz dohodka za skupne in splošne družbene potrebe za leto 1989 (Uradni list RS, št. 41/89, 11/90 in 24/90) se v tretji alineji drugega odstavka 19. člena številka "50 %" nadomesti s številko "75 %".

V drugem odstavku 19. člena se doda 5. alineja, ki se glasi:

- del akumulacije, ki se obvezno izdvajajo za financiranje gospodarske infrastrukture:
 - za elektrogospodarstvo in premogovništvo
 - za naftno-plinsko gospodarstvo
 - za železniški promet
 - za luško infrastrukturo
 - za cestno gospodarstvo in letališko infrastrukturo
 - za ključne infrastrukturne objekte na področju RTV.

2. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in se uporablja za dokončen obračun davkov in prispevkov za leto 1990.

FRANC GRAŠIČ: Tolikšnega proračuna preprosto ne zmoremo

Vlada deli odpustke

Javna poraba naj bi letos zajela 60,5 odstotka družbenega proizvoda, zbor združenega dela slovenske skupščine pa dopušča le 37-odstotni delež.

Tržič, 2. marca - Direktor tržiškega Peka Franc Grašič je poslanec v zboru združenega dela slovenske skupščine (neodvisni poslanec, dodati pa je treba, da že prej ni bil član partije), hkrati pa je predsednik skupščinskega odbora za splošne gospodarske zadeve. Tema pogovora je bil seveda "Grašičev" zakon in republiški proračun, ki ga bo skupščina obravnavala te dni.

"Grašičev" zakon pomeni vsaj začasno zmago gospodarstva v parlamentu?"

"Ker kljub izredno težkim razmeram v gospodarstvu odziva vlade na zahtevo odbora, ki ga vodim, pa tudi na zahteve zbora združenega dela, ni bilo, se je zbor tudi na moj predlog odločil, da nekaj storimo in preprečimo velike odlive po zaključnem računu. Dovolj podatkov smo imeli, da gospodarstvo takšnih obremenitev ne zmore več, naj bo število blokiranih žiro računov podjetij, delež denarja na računih gospodarstva, ki je izredno padel, narasel pa na računih negospodarstva, vse stopnje skupne in splošne porabe so rasle hitreje kot plače itd. Skratka, stvari so bile takšne, da smo se odločili in predlagali zakon, s katerim se je pri dokončnem proračunu davkov in prispevkov osnova znižala, predvideno je bilo, da je od dohodka odšteje 50 odstotkov plač, s tem zakonom so se 75-odstotno."

"Marsikatero podjetje se je tako izognilo izgubi?"

"Tudi, ker je za lansko leto sistem še vedno tak, da davki in prispevkih povečujejo izgubo, ne pa, da jih je samo toliko, kot je izgube."

Vendar je še vedno manjši del plač trikrat obdavčen; vse plače so prvič obdavčene, ko dajemo prispevke iz bruto plač, drugi s prispevki in davki na plače in tretji z določenim delom plač v davčni prispevni osnovi, ta del je zdaj manjši. Zaradi trikratne obdavčitve so delovno intenzivne panoge nadpovprečno obremenjene, ker smo ta del zdaj zmanjšali, so normalnejše."

"Vendar zdaj slišimo predvsem, kakšne posledice je prinesel negospodarstvu?"

"Seveda smo se zavedali posledic, vendar smo ocenili, da je le tolikšno izdvajanje davkov in prispevkov še normalno, nismo pa se ukvarjali z njihovo strukturo. Mislim, da zdaj potencirajo invalidsko pokojninsko skupnost. Poglejte, zbirna stopnja za vse namene iz te osnove je 24,68-odstotna, namenov pa je osemnajst, znotraj nje je za invalidsko pokojninsko skupnost 5,10-odstotna. Pritožuje se torej le petina, od ostalih štirih petin pa ni nobenega glasu, kar pomeni, da ima dosti."

"SPIZ je imel že prej težave?"

"Prav je, da imajo upokojenci ustrezne pokojnine, vendar jih je potrebno uskladiti z dihanjem gospodarstva, če je pokojnina višja kot plača za delo, potem je nekaj narobe, to je vendar treba reči."

- dejansko ne čutijo, ne vedo ali pa nočejo vedeti, da so razmere v gospodarstvu resnično zelo težke."

"Gospodarska zbornica, kjer ste v upravnem odboru, je na to že večkrat opozorila?"

"Glas vpijoče v puščavi smo."

Sicer pa, vlada deli odpustke, ker so stopnje davkov in prispevkov visoke, jih nekaterim odpušča."

"Decembra so bile plače v negospodarstvu za 52 odstotkov višje kot v gospodarstvu, takšne razlike še nikoli ni bilo. Kvalifikacijska sestava omogoča 23 odstotkov višje, ne pa 52 odstotkov višje. Ker so več imeli, so pač več potrošili."

"Govori se, da jih kar tretjina podjetij ne plačuje več?"

"Teh podatkov nimam, ko bo prišel čas, jih bom zahteval. Ker nekaterim odpušča, tistim, ki še drže glavo nad vodo, pobere več."

"V skupščini boste te dni obravnavali letošnji republiški proračun, gospodarska zbornica je osnutek že zavrnila?"

"V odboru za splošne gospodarske zadeve nismo dali soglasja in vladi smo predlagali, naj ga ponovno vzame v roke in zmanjša na področjih, kjer zajema preveč. V podrobnosti se ne spuščamo, posve-

"V letih 1984 do 1986 je Slovenija za javno porabo namenjala 35,53 odstotka družbenega proizvoda, merjenega po metodologiji OZN. Ta je nekoliko bogatejši, če ga prevedemo na naš način računanja, je bilo izdvajanje 41-odstotno. Tolikšno je bilo torej v letih, ko smo že na veliko govorili, da je treba gospodarstvo razbremeniti in zmanjšati javno porabo. Zdaj pa je predvideno 60,5-odstotno."

ček, predvsem v smislu olajšav za vlaganje. Ko bo uveljavljen vzporedni tečaj dinarja, bi morali znižati tudi dodatne uvozne dajatve, da se obremenitve gospodarstva zmanjšajo na normalne, pa bi bilo potrebno kaj storiti tudi pri prispevkih na plačilno listo."

"Kje je še znosna meja obremenitev?"

"Zavezuje me sklep o 37 odstotkih, takšnega smo sprejeli in mislim, da je primeren. S proračunsko porabo smo se poglobljeno seznanili, posvet je organiziral predsednik odbora za proračun in finance, stvar nam je predstavil prof. dr. Rupnik. V letih 1984 do 1986 je Slovenija za javno porabo namenjala 35,53 odstotka družbenega proizvoda, merjenega po metodologiji OZN. Ta je nekoliko bogatejši, če ga prevedemo na naš način računanja, je bilo izdvajanje 41-odstotno. Tolikšno je bilo torej v letih, ko smo že na veliko govorili, da je treba gospodarstvo razbremeniti in zmanjšati javno porabo. Zdaj pa je predvideno 60,5-odstotno!"

"Javna poraba torej samo narašča?"

"Ja seveda. Decembra so bile plače v negospodarstvu za 52 odstotkov višje kot v gospodarstvu, takšne razlike še nikoli ni bilo. Kvalifikacijska sestava omogoča 23 odstotkov višje, ne pa 52 odstotkov višje. Ker so več imeli, so pač več potrošili. Dejal sem že, da je bilo na računih negospodarstva več denarja, 60 odstotkov vsega, na račun gospodarstva pa 40 odstotkov. Tako vendar ne moremo več naprej."

"Argumentov imate več kot dosti, vendar, predsednik skupščine gospod. Bučar je večkrat na Glasovi prejel dejal, da je ta proračun zgodovinski in da ga potemtakem moramo sprejeti?"

"Zgodovinski je morda za nekatere proračunske porabnike. Sicer pa z njim krpamo luknje, 3 milijarde dinarjev za tako imenovane intervencije in dotacije, 2,6 za železnico, 1,3 za elektrogospodarstvo itd. Lepo je živeti, dokler dobivaš dotacije, šele ko te udari materialna plat, se začneš obnašati drugače, prej pa narediš vse, da bi čim lažje prišel skozi, to je življenjsko, to je človeško."

"Finančni minister Kranjec je pred kratkim na seji upravnega odbora gospodarske zbornice dejal, da bi morali poseči v zakonsko določene pravice. Kakor, da jih ni moč spremeniti, kakor da so svete?"

"Vlada je to dolžna narediti, vlada mora predlagati spremembe. Strinjam se, da je zakone treba spoštovati, toda treba je predlagati tudi spremembe. Če tega ne bodo napravili, bo jutri za vse slabše."

le petina, od ostalih štirih petin pa ni nobenega glasu, kar pomeni, da ima dosti."

"SPIZ je imel že prej težave?"

"Prav je, da imajo upokojenci ustrezne pokojnine, vendar jih je potrebno uskladiti z dihanjem gospodarstva, če je pokojnina višja kot plača za delo, potem je nekaj narobe, to je vendar treba reči."

"Kako je bil zakon sprejet?"

"Z njim nismo hiteli, šel je skozi faze obravnave, vlada ni pokazala nikakršne pripravljenosti za pogovore, da bi v začetni fazi našli sprejemljivejšo varianto. Zato v tem smislu tudi zamera vladi, ki ni pokazala pripravljenosti za rešitev problemov v gospodarstvu."

"...da bo letošnji družbeni proizvod Slovenije znašal 185 milijard dinarjev. Predloženi proračun je težak nekaj manj kot 74 milijard dinarjev, približno 10 milijard dinarjev so težki vsi občinski proračuni, prišteti je treba še 28 milijard dinarjev težak invalidsko pokojninski proračun, kar skupaj torej znaša 112 milijard dinarjev in predstavlja 60,5 odstotka družbenega proizvoda."

"Napovedala je anti-Graščev zakon, kaj pomeni?"

"Ne poznam ga še, danes sem dobil telegram, v ponedeljek imamo sejo odbora za proračun in finance, lahko pa seveda domnevam, kakšen je."

"Zakaj odziva vlade ni bilo?"

"Mislim, da tisti, ki so odgovorni za to področje - pa ne le "Spica", tudi vsi ostali

... mislim, si se drže glavo nad vodo, pobere več."

"V skupščini boste te dni obravnavali letošnji republiški proračun, gospodarska zbornica je osnutek že zavrnila?"

"V odboru za splošne gospodarske zadeve nismo dali soglasja in vladi smo predlagali, naj ga ponovno vzame v roke in zmanjša na področjih, kjer zajema preveč. V podrobnosti se ne spuščamo, posvečamo se le prihodkovni strani proračuni, ne čutimo se kvalificirane, da bi rekli, kdo si zajema preveč. Trdim, da tolikšnega proračuna preprosto ne zmoremo, zato ne more priti skozi. Hkrati je bila namreč predstavljena tudi razvojna in gospodarska politika za letošnje leto, iz nje izhaja ocena, da bo letošnji družbeni proizvod Slovenije znašal 185 milijard dinarjev. Predloženi proračun je težak nekaj manj kot 74 milijard dinarjev, približno 10 milijard dinarjev so težki vsi občinski proračuni, prišteti pa je treba še 28 milijard dinarjev težak invalidsko pokojninski proračun, kar skupaj torej znaša 112 milijard dinarjev in predstavlja 60,5 odstotka družbenega proizvoda. To je občutno preveč, v odboru tega nismo sprejeli."

"Zbor združenega dela je že sklenil, naj gre za javno porabo le 37 odstotkov družbenega proizvoda?"

"S tem smo vladi dali napotek pri pravi proračuna, pove pa, kako zelo smo si narazen, najbrž je tudi naša opredelitev v luči razbremenitve gospodarstva zelo ostra."

Sicer pa je vlada že potrdila, da je veliko napako naredila, ko je predlagala in tudi z odstopi podpredsednika in finančnega ministra zagrozila, da smo v zboru združenega dela sprejeli davek na plačilno listo. Zdaj ga zmanjšuje na 3 odstotke, mislim, da ga je potrebno ukiniti. Zmanjšati bi morali tudi 40 odstotni davek na dobi-

"Finančni minister Kranjec je pred kratkim na seji upravnega odbora gospodarske zbornice dejal, da bi morali poseči v zakonsko določene pravice. Kakor, da jih ni moč spremeniti, kakor da so sreče?"

"Vlada je to dolžna narediti, vlada mora predlagati spremembe. Strinjam se, da je zakone treba spoštovati, toda treba je predlagati tudi spremembe. Če tega ne bodo napravili, bo jutri za vse slabše."

"Kako ocenjujete predlog vlade o slovenskem deviznem trgu?"

"Zelo pozitivno, čimprej naj zamisel uredimo, čakamo. Januarja je izvoz že tako padel, da bi na letni ravni to prineslo 1,5 milijarde dolarjev zunanjetrgovinskega primanjkljaja. Takoj je potrebno motivirati izvoz, vsak dan je dragocen."

"Vendar je vlada reagirala šele po ukrepih Ljubljanske banke?"

"Pozno. Jasna je bila obljuba, da bo vlada prišla s stimulacijami za četrto lantsko trimesečje, vendar ni, niti odgovorila ni odboru."

"Kakšna je politična obarvanost zbora združenega dela?"

"Strankarstva je vse manj, zlasti ko gre za praktične gospodarske stvari, problemom gospodarstva daje primerno težo in tako pripomore, da se z njimi ukvarjata tudi druga dva zbora. Zakon, o katerem sva govorila na začetku, je bil v našem zboru sprejet z veliko večino, v ostalih dveh ne, na usklajevanju sta prisluhnila argumentom, kar se ne zgodi velikokrat in nam pridružila s ponovnim glasovanjem."

Dejal bi še, poslanec gospodarstva sem, na začetku, ko sem to dolžnost sprejel, sem rekel, zastopal bom interese gospodarstva in se zanje boril, seveda pa so pogosto v nasprotju z drugimi." ● M. Volčjak